

Draugas

- Čia, ligoninėje, visi labai geri. Draugai papasakoja man, kas vyksta aplinkui, nors žinau, kad ne visada sako tiesą, bet jie taip elgiasi norėdami mane pralinksminėti. Ligoninėje yra viena berniukas, kuris man pasakoja apie daugybę dalykų: apie gėles sode, namų spalvas ir apie praeivius gatvėje. Dabar mano pasaulis toks, kokį pavaizdavo tas berniukas.

Tik šiuo metu mano draugo čia nebėra, nes jį perkėlė į kitą ligoninę toli nuo miesto.

Prieš išvykdamas jis išspaudė man į delną virvelę nuo aitvaro ir pasakė, kad aitvaras yra raudonai geltonas ir pakilęs taip aukštai, kad beveik nematyti. O šiandien mano mama pasakė, kad tas vaikas buvo aklas, kaip ir aš, todėl pravirkau.

Šį rytą bare vienas ponas pažvelgė į mane ir paklausė: „Jaunuoli, ar žinai, kas yra draugystė?“ Jau rengiausi atsakyti, bet jis mane pralenkė: „Ar matai ten sėdintį poną? Tai mano geriausias draugas. Gimėme 1939 metais ir kartu užaugome. Jis buvo mano vestuvių liudininkas, o aš – jo. Abu nusipirkome žemės, kad galėtume kartu ją dirbti, kasdien ateidavome į šį barą išgerti puodelį kavos ir paskaityti naujienų. Esu neraštingas, todėl skaitydavo jis, o aš klausydavausi. Visada buvome kartu. 1978 metais mes susipykome, net apsistumdėme ir nuo tos dienos nesikalbame. Net nesisveikiname. Bet žinai, nepaisant to, nuo 1978 metų kiekvieną dieną ateiname čia tuo pačiu metu. Kasdien pasimatome, bet nesisveikiname. Atsisėdę prie dviejų skirtingų staliukų užsisakome kavos. Ir kiekvieną dieną jis paima laikraštį ir balsu skaito naujienas. Žmonės mano, kad jis pamišęs, bet jis taip daro dėl manęs. Nuo 1978 metų...“

Parinko Emilija Kundrotaitė

**Nepraraskite lakios
vaizduotės bei geru**

„Saulės delne“

Švėkšnos „Saulės“ gimnazijos laikraštis
2015 m. gegužė Nr. 2 (32)

Grožis ir sveikata

Darželio gėlės gyduolės

Noriu supažindinti su gėlių gydomosiomis savybėmis. Jas žinoti tikrai pravers kiekvienam. Esu praktiškas žmogus, man rūpi ne tik grožis, bet ir naudingumas. Taip pat primenu, kad metas sėti, sodinti gėles, kurios bus ne tik gražios, bet ir išgydys.

Pelargonija skleidžia kvapą, kuris pasižymi stipriu aromatu. Padeda pašalinti nervų įtampą, nuovargį, reguliuoja kraujagyslių veiklą, turi antibakterinių, antivirusinių savybių.

Čiobrelis. Čiobrelis preparatai pasižymi atsikosėjimą lengvinančiu, antiseptiniu, spazmolitiniu, virškinimą gerinančiu, šlapimo išsiskyrimą skatinančiu, skausmą malšinančiu kiek raminančiu poveikiu. Jis puikus pagalbininkas gydant kvėpavimo takų susirgimus, galvos skausmus. Aromatinėmis voniomis ir jo kompresais mažinami radikulito, sąnarių skausmai. Aromaterapeutai vartoja čiobrelis aliejų kaip puikią nuotaiką gerinančią priemonę.

Nukelta į 3 p.

Problemos

Trumposios žinutės ir jų įtaka rašybai

Trumposios (SMS) žinutės, mobiliųjų telefonų atsiradimo pradžioje sumanytos kaip papildoma paslauga, pastaraisiais metais tapo ne mažiau populiarios negu įprasti telefono skambučiai. Tai lemia įvairios priežastys, pavyzdžiui, kaina, galimybė susisiekti netrukdam kitam žmogui ir pan. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2006 m. per metus išsiųstų žinučių skaičius šiek tiek viršijo 9 mlrd. ir iki šiol išlieka panašus, o tai sudaro apie 25 mln. trumpųjų žinučių per dieną.

Žinučių paplitimas dažnai vertinamas neigiamai. Baiminamasi, kad jų rašymas darto kalbą ir kad blogėja jaunimo raštingumo įgūdžiai. Daugiausia susirūpinimą kelia tai, kad žinučių rašymo įpročiai gali pereiti į kitus tekstus, kur reikia taisyklingai rašyti.

Akivaizdžiausias lietuviškųjų žinučių rašybos skirtumas nuo kitų, ypač formaliųjų, kontekstų - tai lietuviškų raidžių *a, c, e, é, i, š, u, ū, ž* rašymas. Nors galima manyti, kad kituose internetinės komunikacijos tekstuose pastebimas polinkis dažniau vartoti diakritinius ženklus, bet didžioji dalis surinktų žinučių buvo parašytos „šveplai“. Surinktose trumposiose žinutėse pasitaikė ir neįprastos (nekonvencinės) rašybos atvejų, kai kitokiomis pakeičiamos ne tik raidės su diakritiniais ženklais, bet ir kai kurios paprastos, be diakritinių ženklų rašomos lietuviškos raidės. Rasti trys tokios rašybos atvejai: dažniausiai *v* keičiama *w*, o *ks* keičiamos *x*. Raidžių keitimo priežastys labiausiai sietinos su žinutės rašymo greičiu: renkant *w*, reikia paspausti mygtuką vieną kartą, *v* – tris, *ks* yra du simboliai, o *x* - vienas.

Žinutėse vartojama labai daug sutrumpinimų - ir įprastų, ir neįprastų lietuvių kalbai. Ne visi žinutėse randami sutrumpinimai yra sudaryti pagal lietuvių kalbos žodžių trumpinimo normas. Daugiausia yra grafinių žodžių sutrumpinimų, kai rašoma tik tam tikra žodžio dalis: vienas ar du pirmieji skiemenys ir po jų einančio kito skiemens priebalsės iki balsės, viena ar kelios pirmosios priebalsės, pirmoji balsė. Lyginant su kitais tekstais, žinutėse vartojami trumpiniai skiriasi turiniu ir skyryba.

Žinutėse vartojama nemaža daugiau ar mažiau įprastų, aiškių sutrumpinimų: *tel.* (telefonas), *kt.* (kitas, kitkas), *L.* (Lietuva), *k.* (kalba), *t.t.* (taip toliau), *psl.* (puslapis), *pvz.* (pavyzdžiui), *temp.* (temperatūra) ir kt. Tačiau pastebėta, kad jose atsiranda nauja trumpinamų žodžių kategorija - tai kasdieniai, žinutėse dažnai pasikartojantys žodžiai, kurie kituose rašytiniuose tekstuose paprastai nėra trumpinami: *žinoti* (dažniausiai pasitaikanti forma *nežinau*), *labai, labas, šiandien, skambinti, veikti, dabar, važiuoti, nieko, gerai*, savaitės dienų pavadinimai ir kiti. Tai, kad tokie žodžiai pradedami trumpinti, patvirtina žinučių, kaip dialoginės, neformalios ir greitos, koordinaciniams tikslams naudojamos, komunikacijos funkcijas.

Sutrumpinimai ne visada atitinka trumpinimo taisyklės (pvz., žodžio *labas* sutrumpinimas *la* ir kt.), be to, tie patys žodžiai skirtingų autorių trumpinami skirtingai - tai tik patvirtina, kad trumpinimai nėra nusistovėję, tai nėra įprastai trumpinami žodžiai. Pavyzdžiui, *šiandien* žinutėse trumpinamas *sian, siand* ir *snd*; *nežinau - nzn ir nez*; *gerai — gr* ir *ge*; *labai - / ir Ib*. Galiausiai, norint greičiau parašyti žinutę, kartais trumpinami ir kiti paprastai netrumpinami žodžiai. Kai kurie sutrumpinimai atrodo atsitiktiniai - rašant žinutę dėl vietos stokos ar skubėjimo sutrumpinamas kuris nors žodis, jei trumpinys aiškus iš konteksto. Trumpinami net ir iš konteksto aiškūs vardai. Vartoti trumpinius skatina noras sutaupyti vietos ir greičiau parašyti žinutę.

Didžiosios raidės rašytiniame tekste dažniausiai rašomos dviem atvejais: rašant tikrinius daiktavardžius ir pradedant sakinius. Tačiau žinutėse dažnai išsiverčiamą be jų. Rašytinis tekstas paprastai yra suskaidomas skyrybos ženklais - tokį tekstą skaitytojui lengviau skaityti ir suprasti. Trumpųjų žinučių siuntėjai taip pat turi galimybę skaidyti savo tekstą į atskirus elementus, atskirti vienus pasakymus nuo kitų rašytinei kalbai įprastais skyrybos ženklais. Tačiau trumpųjų žinučių teksto skyryboje pastebima kitokių vartojimo polinkių ir naujų teksto skaidymo būdų.

Dar viena iš karto į akis krintanti trumpųjų žinučių rašybos ypatybė – daugelyje jų nepaliekama tarpo po skyrybos ženklo.

Parengė Daiva Lengvinaitė

Atkelta iš 1 p.

Darželio gėlės gyduolės

Didžioji nasturtė gydo nuo peršalimo, gripo ir kvėpavimo takų ligų. Mokslininkai teigia, kad nasturtės pasižymi natūraliomis antibakterinėmis, priešgrybelinėmis savybėmis. Žiedus galima valgyti bei puošti konditerijos ir mėsos patiekalus.

Žalioji rūta stiprina imuninę sistemą, stabdo kraujavimą, skatina tulžies bei šlapimo išsiskyrimą. Sausų rūtų miltelių patariama užberti ant žaizdų, opų.

Ežiuolė - ypatingų galių sodo gėlė: didina darbingumą, stiprina imunitetą, mažina kraujospūdį, malšina galvos skausmus, gydo avitaminozę, gerina miegą, regėjimą ir atmintį, ramina nervų sistemą.

Parengė Aistė Eidukytė

Nuotraukos iš interneto.

Apklausa

Kaip abiturientai ruošiasi egzaminams?

Tiek nedaug beliko iki mokslo metų pabaigos. Greit atostogos. Bet dvyliktokams pats mokymosi įkarštis, nes reikia laikyti brandos egzaminus (jau vyko technologijų ir anglų kalbos egzaminai). Paklausinėjome, kaip sekasi.

1. Ar ruošiatės egzaminams?
2. Kaip ruošiatės?
3. Kam skiriate daugiausia laiko?
4. Ar jaučiate egzaminų baimę?
5. Kurių ar kurio egzamino bijote

labiausiai?

Štai ką jie atsakė.

Marius:

1. Truputį.
2. Angliškus filmus žiūriu.
3. Anglų kalbos egzaminui ruošiausi

labiausiai.

4. O ko ten bijot?

5. Matematikos, nes man tai sunkiausias dalykas.

Martynas:

1. Taip.
2. Sprendžiu papildomai.
3. Viskam vienodai.
4. Taip, aš irgi žmogus.
5. Lietuvių kalbos, nes dideli reikalavimai.

Deividas:

1. Driščiau teigti, kad taip.
2. Sprendžiu praėjusių metų egzaminus ir tikrinuosi.
3. Istorijai ir anglų.
4. Ne, visiškai ne. Ta prasme, ko čia bijot?
5. Matematikos, nes jos nemoku.

Daiva:

1. Taip.
2. Atsisėdu prie knygų, bet nesimokau.

Kartais senus egzaminus žiūrinėju.

3. Biologijai.

4. Ne.

5. Istorijos, nes nieko nemoku ir mažai mokausi.

Taigi paklausinėjus išaiškėjo, jog jie mokosi ir stengiasi. Kiekvieno baimė yra kitokia, kiekvienas tikriausiai jaudinasi. Linkime jiems sėkmės!

Kalbino Lina Nausėdaitė ir Evelina Valentaitė

Gyvenimiška išmintis

Jei ligomis nori gyventi,
daktarai bejėgiai.

Optimizmas – tai
informacijos trūkumas.

Senti nuobodu, bet tai
vienintelis būdas ilgai gyventi.

Daugelis skundžiasi savo
išvaizda, bet niekas savo
smegenimis.

Jei kas nors padaro tau ką
nors blogo, tu jam duok saldainį.
Jis tau dar ką nors blogo, tu jam
vėl saldainį. Tai tegu tęsiasi, kol
tas niekšas numirs nuo cukrinio
diabeto.

Faina Ranevskaja

Je kažko neverta daryti, tai
to neverta daryti net už pinigus.

Tas, kuris jus gali supykdyti,
tas gali jus valdyti.

Je vilkas suvalgė tavo priešą,
tai dar nereiškia, kad vilkas tapo
tavo draugu.

Kvailių pasaulyje ne tiek jau
daug, bet jie taip meistriškai
išsidėsto, kad juos sutinkame
kiekviename žingsnyje.

Gyvenimo proza: vakar buvo
anksti, rytoj – per vėlu, o šiandien
– nėra kada.

*Iš „Bernardinai.lt“
(2015 pavasaris)*

Domiuosi ir veikiu

Mokyklos laikraštis ir jaunieji žurnalistai

Gegužės 7-ąją visi laikraščiai, kitos su leidyba, knygomis ir spauda susijusios įstaigos mini Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną. Ši data svarbi ir mokyklos laikraščio leidėjams. Ta proga dalijamės laikraščio istorija (informacija paimta iš Petro Čeliausko knygos „Švėkšnos „Saulė““).

Pirmasis bandymas leisti mokyklos laikraštį buvo 1997 metų gruodžio mėnesį – pasirodė A4 formato dviejų puslapių leidinukas „Paskutinis suolas“. Sausio mėnesį buvo išleistas dar vienas numeris. Laikraštis nebuvo saugomas, tad neišku, kiek numerių išėjo. 1998 m. rugsėjį pasirodė naujas laikraštukas be pavadinimo (buvo skelbiamas konkursas jam sugalvoti). Spalio mėnesio numeris jau turėjo pavadinimą „Saulės delnė“, kuris išliko iki šiol. Paskui laikraštis leistas su pertraukomis. 2003 m. devintokai išleido laikraštį be pavadinimo, o nuo 2004 m. vėl eina „Saulės delnė“.

Iš kairės į dešinę: Odeta Būdytytė, Aisidora Kriauzaitė, Silvestras Merliūnas, Milda Kuzaitė, Skaistė Juciūtė, Emilija Kundrotaitė, Daiva Lengvinaitė, Evelina Valentaitė, Aistė